Dr. B. GERZABEK
Одинокий Руський Лікар зі Старого Краю в Канаді
СПЕЦІЯЛІСТ ВІД УСІХ СЛАБОСТИЙ
Приймає хорих дома від ч. 483 SELKIRK AVE. на розі Salter & Pritchard від год. 1-3 по пол. і від 9-10 вечером. Telephone: St. John 958 також в ЛІЧНИЦИ ЕЛЕКТРО-МЕДИЧНІЙ від ч. 415-417 Pritchard Ave. від год. 9-12 рано; 5-6 по пол. і 7-9 вечером. WINNIPEG, MAN.

БАЙКИ ДЛЯ ДІТИЙ.

М. Гоголь
ПЕРЕКЛ. А. Н... КИИ

РІЗДВЯНА НІЧ.

(Дальше.)

"То й вийт поліз туди-ж!", гадав про себе Чуб зі здивованям міряючи його від голови до стіп. "Оп, як... є..." — більше нічого він не міг сказати.

Він сам був неменш здивований і не знав, що сказати. "Здаєть ся, на дворі досить холодно", сказав наконець звертаючись до Чуба.

"Та є морозець", відповідав Чуб. "А позвольте себе посіпати: чим ви мажете свої чоботи: смальцем чи дьогтьом?" Чуб хотів не те сказати: він хотів запитати: "яким чином ти, вийт, заліз у той міх?", але сам не понимав, як виговорив зовсім що иншого.

"Дьогтьом лїпше", відповів голова. "Ну, прашайте!" затягнувши шапку, пійшов з хати.

"Чому, я дурак, питав його чим він маже чоботи!" сказав Чуб все ще глядячи на двері, в котрі вийшов вийт. "Ось тобі Солоха! І такого чоловіка посадить в мішок!... бач... чортова баба!... А я, дурак... Та де ж той проклятий мішок?".

"Я кинула його в кут, там більше нема нічого", сказала Оксана.

"Еге, знаю я, як то нема нічого! Давай його лиш сюди: там ще один сидить! А струсни но ним хорошенько! Бачиш, проклята баба! А подивитись на ню — як сьвята, так наче скоромного не кушала николи з роду!...

Та ми лишім Чуба виливати свою досаду з вернім ся до коваля, тому, що на дворі уже певно десята година.

З початку видало ся ковалеви страшно, особливо тоді, коли він підняв ся від землі так високо, що уже нічо не міг доглянути в низу, і полетів як муха попід самісінький місяць, так, що якби був не схилив ся, то був би зачепив його шапкою. Однаково-ж за яку хвилину він набрав відваги та став навіть шуткувати з чорта. (Його те незвичайно забавляло, як чорт чихав і кашляв, як коваль здоймав з шиї кипарисовий хрестик і підносив до нього. Вакула нароком підносив руку почіхрати голову, а чорт гадаючи, що він забирає перехрестити ся, летів ще скорше). В горі усе ясніло. Воздух, в легенькім, серебрянім тумані, був густий, прозрачний. Все було видко, а навіть можна було побачити, як понїс ся біля них вихром чарівник, сидячи на горшку; як зорі, збившись в громаду, грали ся в жмурки; як з боку, облаком, клубив ся цілий рій духів; як танцюючий при сьвітлі місяця чорт, побачивши коваля їдучого верхи, зняв шапку; як летіла з поворотом мітла, на якій тілько що їздила куди потрібно відьма... Много, много ще всякої ріжної дрянї стрічали по дорозі. Усе, побачивши Вакулу, задержувало ся хвилинку поглядїти на нього, а потім несло ся вихром дальше: а коваль все летів аж нараз заблестів перед ним Петербург, весь в огні. (Тоді як раз по якійсь причині була там ілюмінация). Чорт як раз перелетів через рогачку, перекинув ся в коня і коваль побачив себе нараз на бистрім конї посеред вулиці.

Боже мій! Стук, грім, блеск по обох боках стоять чотироповерхові стіни; стук кінських копит і колес відзивав ся громом і відбивав ся з чотирох сторін; доми росли і наче підймали ся з землї на кождім кроці; мости дрожали; карети летіли; погоничі кричали; сніг свистів під тисячами санок, летячих з усїх боків; піхотинці тиснули ся попід стіни, а величезні їх тіни мелькали по мурах, досягаючи головою комина.

(Дальше буде.)

Утекла з гарему.

Доказом сього, що не всї гаремні дами чують ся вдоволеними в своїм золотім замкненю і що неодна бажала би висвободити ся з своєї неволі, є випадок, що трапив ся остатними часами в аристократичних отоманських сферах. Ось донька Ізвета паші, бувшого тайного секретаря султана Абдул Гаміда, втікла з гарему свого мужа Мазавіса Абеда в Дамаску і приїхала до Відня, де замешкала в однім з готелів на Рінгштрассе. Гарна Туркиня по імени Ляма Абед на кошта подорожі забрала з дому дорогоцінности вартости 100,000 корон, котрих часть зложила в Трієсті в депозиті в однім з тамошних банків, часть спродала, а часть заставила. Батько її, котрий після отоманських устав має право опікунства над нею — бо Ляма має 17 літ — почінив судові кроки, аби її приневолити до повороту. Передовсім успів у австрийських властий, що вони заборонили банкови в Трієсті видавати дорогоцінности депозиторці, а їй самій продавати решту дорогоцінностий. Що до видачі молодої Туркині батьківській власти, судові переговори є в ходї і протягнуть ся правдоподібно ще довго. Ляма Абед, котра тепер у Відни уживає европейської свободи, не має найменшої охоти повертати до Туреччини. Вона каже, що дорогоцінности се її власність, бо вона одідичила їх по матери, але й без дорогоцінностий не поверне до вітчини, бо волить вмерти, як знов дати ся замкнути в гаремі. На житє задумує заробляти лекциями языків.

Запорожська Січ.

Вже вкінці 15-го століття козаки ходили на низові пороги Дніпрові на лови; мали сутички з Татарами. Року 1556 Дмитро Вишневецький, козацький ватажок, побудував крїпость за порогами на острові Хортиці і відтак напад кримського хана. Самостійна козацька громада склала ся після Люблинської унії (року 1569), коли польські порядки шляхта і кріпацтво почали заводитись на Україні. Народ тікаючи від неволі, збирав ся за порогами Днїпра, бо тут була воля. Січових осередків, або ж кошів було 8: Хортицький, Базавлуцький, Томаківський, Микитинський, Олешківський та Підпиленський. Військо ділило ся на курінї; кождий курінь мав свого отамана, а над-усім військом був кошевий. Король Стефан Баторій видав наказ, щоб тілько 6 тисяч козаків записувати у реєстр, а решта щоб вернула ся на свої землі і були кріпаками. Але поруч із реєстровими були і самовільні і Січ лишилась такою як була. А силу Січ мала: року 1605 ватага козаків спалила Варну і розбила турецьку фльоту; два роки пізнійше козаки зруйнували Очаків та Перекоп, року 1612 Петро Сагайдачний взяв Кафу і визволив християн - невільників; через рік козаки переплили на чайках на дубах Чорне море, спалили Сіноп і Трапезунт. Всі сусіди звернули увагу на запорожців, а Поляки крім того ще й боялись їх дуже, бо запорожці заходились визволити Україну з під польського ярма. Щоб захиститись від запорожців, Поляки поставили над Дніпром крипость Кодак, але Кошовий Сулима зараз-же зруйнував її. Після того, як Мазепа передав ся Шведам у війні їх з Росією, Петро I. зруйнував Січ, а запорожців або покарав на смерть або зробив хліборобами. Цариця Анна, щоб захистити Росію від Татар, дозволила козакам знов впорядити Січ. У другій половині XVIII віку, коли кримське ханство було зруйноване, Запороже вже непотрібне було для Росії і Катерина II скасувала його року 1775. Частина козаків втікла у Туреччину і заложила задунайську Січ у Добруджі.

Чим порожнїйше черево, тим тяжше його носити.

* * *

Як собі постелиш, так і будеш спати.

(Продовжене зі стор. 1).

місць, на яких вже навіть не подають ся написи "сконфісковано".

Так само українські і польські газети містять дуже горячі статї за Австрією, а з великою ненавистю проти варварської самодержавної Росії. Львівське "Діло" і "Свобода" огненними статями накликують до бою і повстання проти Росії та віщують, що вже близька хвиля освободженя України.

* * *

Українські відділи Січий і Соколів мали вже в кількох місцях стрічі з російським військом. В однім місци дня 10. с. м. відділ українських Соколів під проводом Тараса Франка, (сина Івана Франка), професора гімназії, вдарив у нічи на російський табор і наніс йому значні страти. Докладнійших відомостий про сей український наступ на російський табор покищо ще нема, але писали про нього навіть заграничні газети в Европі.

* * *

Деякі американські часописи подали вісти, що в Галичині неврожай і крайна нужда. Все те неправда. Сього року був дуже красний урожай і збіже всюди зібрано вчасно. Люди повідають, що такого гарного збору здавна вже не запамятали. З уваги на те нема бесіди про голод в Галичині.

Купці по містах, переважно жидівські, хотіли використати воєнний час і відразу значно піднесли ціни хліба і всїх споживних артикулів. Але се тривало всего два - три дни, бо власти взяли ту справу у свої руки і наказали, щоби в кождім місті і навіть по селах у склепах були виставлені цїни урядово визначені на хліб і споживні артикули. Жандармерія подия ті ціни контролює і найменьше переступлене дуже строго карає.

Жидівські спекулянти старали ся ще в иншій спосіб робити "гешефт" на біднім населеню, а іменно при зміні паперових гроший. Пустили вони чутку, що паперові гроші не мають вартости і давали сріблом або золотом лише половину вартости або ще меньше. Коли ж власти про се довідали ся видали строгу заборону обманства при зміні гроший. Кождий, хто міняє банкноти, мусить виплатити повну їх вартість чи сріблом чи золотом. Богато обманців арештовано, а пошкодовані відібрали свої гроші.

Загалом порядок в краю є [illegible] і тепер вже нема жадних нарікань ані на дорожню ані на недостачу гроша.

Зелізничий відділ цілком тілько для потреб війська. Чоловікови, що не належить до війська, майже не можливо переїхати зелїзницею.

Зелізничі двірці і шляхи обставлені військом. Также мости, гостинції, телеграфи.

Богато патрулюючих коло гостинцїв, мостів і т. д. можна побачити у звичайнім хлопськім одїню. Мають вони лише карабіни і військові шапки.

* * *

Канади в Галичині і на Буковині дуже пригноблені в уданіть, що вони за Австрією. Канадські провідники поховали ся і сидять тихо. Лише деякі молоді, котрі пішли ся отверто на російських мініґтерів, пробували вести агітацію за Росією. Але за найменьше дозріло їх зараз арештовано а трох канадців розстріляно у Львові на цитаделі. Був се один офіцер, один простий жовнїр і один цивільний з поміж канадських провідників. Агітували вони серед війска проти Австрії. Їх арештовано, по-чім воєнний суд засудив їх на смерть і до пятьох мінут їх страчено. Імена розстріляних держать в тайні.

Арештовано в Галичині також богато російських шпіонів котрі були поперебирали ся в мундури австрийського війська.

Тому, що се все не походить з віродостойних жерел, годі се му вірити. (Ред.)

Жінка може впасти чоловікови в око, стати йому в горлі, а вилізти боком.

ПОТРЕБА
Русько - англійського учителя в Іст Селкірк.
Аплікантки зволять писати до
Франко Вітко
Іст Селкірк. Манітоба.

БАТЬКО РОДИНИ, або всякий мущина, котрий має поверх 18 літ, може взяти гомстед, чверть секції отвореної домініяльної землі в Манітобі, Саскачевані і Алберті. Зголошуючий ся мусить явити ся особисто в агенції домініяльних земель або в суб-агенції дістріктовій. Брати гомстед через повномочіє можна брати в всякім [illegible] місцевого агента домініяльних земель (не суб-агента) після певних умов.

ОБОВЯЗКИ — мешкати на фармі і управляти землю через три роки. Гомстедовець може мешкати на фармі не меньш як 80 акрів не дальше як 9 миль від гомстеду — на певних умовах. В всякім випадку вимагає ся хати в котрій можливо мешкати, хиба тоді ні. Коли повинности помешкана відбуває ся в сусідстві.

В декотрих дістріктах гомстедовець може примщити чверть секції суєідуючої з його гомстедом. Ціна три долари за акер.

Обовязки: Шість місяців мешкати кождого з шести років від дня вступу (включаючи час потрібний до уздержання патенту на гомстед) і пятьдесять акрів обробити.

Гомстедовець, котрий покористувався вже правом одержання гомстеду і не може взяти приємщин, може купити гомстед в певних дістріктах в ціні 3 дол. за акер.

Обовязки: — мусить мешкати через шість місяців кождого року через три роки. Виробити 50 акрів побудовати хату вартости 300 дол.

Сильність обробленої землі може бути змешена тоді коли земля є корчовата або каменивта.

W. W. Cory,
DEPARTMENT OF THE INTERIOR.
OTTAWA, ONT.

ПОЗІР!
ПЕРШИЙ РУСЬКИЙ СКЛАД
вина, пива, горівок і всяких других лікерів під назвою
"ОРЕЛ"
НА СЬВЯТА! НА СЬВЯТА!
Напитки в нас ріжнородні і первородної знаменитости — зрештою, коли зайдете, або купите в нас товар, то самі побачите.
Тепер з взгляду на сьвята, ми постановили знижити ціну на наших товарах, тому корцетайте з нагоди і замовляйте в нас всї напитки, котрих будете потребувати на сьвята.
Ось Вам наші знижені ціни:
Тия Джін 1 гальон ... $2.50
Житнівка 1 гальон ... $3.50
Бренда (коняк) 1 гальон ... $5.00
Бренда лутша 1 гальон ... $5.50
Скоч 1 гальон ... $4.50
Ганишівка краєва 1 гальон ... $5.00
Ганишівка лутша 1 гальон ... $6.00
Кмінківка 1 гальон ... $7.00
Кмінківка лутша ... $9.00
Рум 1 гальон ... $6.00
Рум ямайка 1 гальон ... $9.00
Вино 1 гальон ... $1.00
Старий порт 1 гальон ... $1.25
Лїпше за гальон ... $1.50
8 лїтний порт 1 гальон ... $2.50
Білий порт 1 гальон ... $2.50
Черешневе вино 1 гальон ... $2.25
Лондон порт 1 гальон ... $2.50
Катауба порт 1 гальон ... $3.25
Катауба лїпше за гальон ... $3.50
Угорське вино квартова флишка від 25ц до $1.25.
На замовлене висилаємо в тій хвили на фарми.
Дякуючи наперед за ласкаву намять, остаю
З поважаням
Alexander Roshko,
175 Henry Ave., Phone Main 1757. Winnipeg, Man.

ALEX CALDER & SON,
663 Main Str., Winnipeg, Man.
БАНКИРІ І КОРАБЕЛЬНІ АГЕНТИ.
ТЕЛЕФОН: 3260 Main.
CANADIAN PACIFIC RAILWAY
Ми посилаємо гроші до старого краю по найтаньших цінах.
АНТ. КАРАКОЦЮК Руский Менажер.

Edward L. Drewry,
REDWOOD ПИВОВАРНЯ НА St. John — Winnipeg
Наші вироби самі себе хвалять.
Пийте DREWRY'S: Лягер, Ейл і Портер.
Мінеральні води всім знані.
Telephone: St. John 221.

КАНАДА

„КАНАДА"
виходить кождого тижня у вівторок.
Річна передплата в Канаді $1.00
За границею $1.50
Видає: РУСКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА В КАНАДІ.
Адрес "КАНАДА"
201 Fort Street, Winnipeg, Man.

CANADA
ЧАСОПИСЬ ПРОСЬВІТНА, ЕКОНОМІЧНА І ПОЛІТИЧНА

„CANADA"
Ruthenian Weekly Published Every Tuesday By RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd. of CANADA.
The best medium for advertisements.
Subscription per Year $1.00
Address: „CANADA"
201 Fort Street, Winnipeg, Man.

РІК II Вінніпеґ, Ман. Вівторок 8-го Вересня 1914. Число порядкове 53. Winnipeg, Man. Tuesday September 8th 1914. Число 35.

Велика Сьвітова війна.

Кождий з нас інтересуєть ся війною. Всї радо читаємо новинки які тілько мож захопити про війну. Новинки воєнні різні і где які дуже часто самі собі противорічать. Щоби найлучше розуміти розложеня армій, поля битв і місцевости потреба мати перед собою Воєнну мапу Европи, где все як найдокладнїйше означено. Таку мапу можете легко набути у нас. Кождий хто пришле нам предплату за "Канаду" в сумі одного долара буде читав нашу часопись цїлий рік а такому сейчас вишлемо Воєнну мапу Европи.

Така мапа сама коштує 50 ц. Отже користайте з нагоди і висилайте предплату на адрес:

Ruthenian Publishing Co. Ltd.
"CANADA"
201 Fort Str. Winnipeg, Man.

Воєнні Вісти.

Петроград 5 Вересня.

Російский Міністер війни оголосив що Російські війска зайняли Львів, по завзятій борбі що тревала вісім день.

Офіціяльний комунікат великого князя Николая Николаєвича доносить про велику побіду по найзавзятійшій борбі якої еще доси сьвіт не бачив. Росияни понесли велике страти, однак без порівнання далеко більші страти в по строні Австрійцїв. Цїлі бригади австрійського війска вирізано в день. На полю битви полягли генерали і офіцири найвисшої ранги.

Великий Князь Никола так доніс Цареви про велику побіду Росиян:

"Я рад що можу звеселити Ваше величество новинкою про побіду, яку віднесла армія генерала Рузького. По семи днях безперервної боротьби Австрийці цофають ся без ладу. Утікаючі лишають свої гармати, рушниці, артилерію провізію та накупки.

Перед сею рішаючою битвою армія Генерала Рузького здобула в протягу семи днів 24 гармат, велике число ручної зброї і много машинових гармат,".

Дальше російський генеральний штаб доносить про велику побіду російських війск над Австрійцями в Галичині. До головної битви прийшло на схід і північний схід від міста Львова. Австрійська армія яка була в силі 5 корпусів, є цїло концїто розбита. Страти Австрийцїв виносить 100.000 людей, з того 70.000 взято в неволю, а 30.000 убитих і ранених. Австрійцям забрано понад 200 гармат і велике число машинових гверів. Австрійці уступають з великим посьпіхом назад до Перемишля і Ярослава.

... Забрали Городок. ...

Петроград 7 вересня.

Російські війска поступають без великого перепону на захід. Забрали місто Городок котре було слабо уфортіфіковане як також забрали Тарнів. В Городку прийшло до кровавої стрічі, однак по 6 годиннїй борбі австрійські війска цофнулись в зад під Перемишль.

Бомбардують Перемишль.
Петроград. 7 вересня.

Російські війска обступили і бомбардують перші форти міста Перемишля. Перемишль єсть одна з найсильніших твердинь в Галичині а може й в цілій Австрії. Наоколо твердині Перемишля, в віддаленю на яких 3 милї, єсть около 34 форти збудованих після найновійших планів і засмотрених в найсильнїйші армати котрі порушають ся автоматично.

Взяли Буковину.
Рим. 7 вересня.

Російські війска заняли місто Чернівці в Буковині. Як доносять вісти то славянське населенє Буковини радістно витало російских вояків і Бурмістр Черновець разом чорновецьким православним Архиепископом приймили російського команданта хлїбом і солю заявляючи свою радість по причині забрання Буковини Росією і висказали свое бажаня щоби Буковина і на дальше полїтала під покровом білого царя.

Повипускали арештантів.
Рим. 7 вересня.

Російські воєнні команданти розказали повипускати всїх арештантів з карних заведень в Станиславові, Львові, як також з карних заведень по менших місцях, в тій части Галичини, котру здобули Росіяни.

Воєнні Бранці в Петрограді.
Петроград. 7 вересня.

Що австрійська армія страшно потерпіла, сьвідчить факт що до Мінска приведено воєнних бранцїв.

До "Військових Відомостий" один ранений воин описує здобутє Тарнополя:

"Наша дивізія перейшла границю в кількох місцях, щойно опущених, через австрійські війска, і через приспішений марш стала в Тарнополи, віддаленім 45 миль. (англ.) По дорозі ми немали жадної важнїйшої битви.

Селяни перестрашені.

"Селяне, перестрашені австрійськими знущанями ся поховались, однак, коли побачили що немають чого нас боятися почали поволі виходити з своїх криївок і щораз більше нам увіряти.

"В деяких місцевостях нам виходили на зустріч, сьвященики з процесіями з крестами і хоругвами витаючи нас хлїбом і солею. Селяне приносили нашим жовнірам хліб і молоко за котре не хотіли брати жадної заплати. По селах полишались тілько жінки і діти, старці та калїки, всіх же хто лише годен нести карабін забрали на війну. Прекрасні збіжа стояли еще на пни, жнива в деяких місцевостях щойно починались.

Як бились під Тарнополем.

"Ми станули під Тарнопольом дня 23-го серпня о 10-тій годині рано. Тарнополь був сильно обкопаний. Австрійці привитали нас шаленим огнем з карабінів і машинових гверів. Наш регемент, підтриманий двома другими кинувсь до атаку. Через три години ми перли до окопів — се були страшні три години. Вояки по обох сторонах падали як кошена трава. По трупах і ранених наших вояків ми вкінци доперли до окопів. Австрійці нехотіли стрітитись з нами на багнети, они подались взад в неладі гонені нашими козаками. Пізнїйше поставили нам сильний опір в самій середині міста. Нас привитали смертельним огнем з машинових карабінів установлених на вежах церков і костелів як також на домах. Наших полягло много, однак по завзятій борбі ми вспіли вигнати сїм батальйонів австрийського війска з Тарнополя, забираючи богато машинових карабінів і амуниції. Ся битва тревала 24 години".

БРИТИЙЦІ І ФРАНЦУЗИ ПОБОРІТЬ НІМЦІВ.

Париж 8 вересня.

Офіціяльно потверджена вість доносить що злучені сили Британії, Франції і Бельгії, побили Німців на лївім крилї і що тепер німці, лївим крилом цофнулись взад, на цілій лінії над рікою Марне межи Меаукс і Сезанне.

Німецькі команданти просили о завішене оружія на пару годин, щоби позбирати свої ранені і поховати убиті що однак злучені армії їм відмовили.

Британія вірить в остаточну побіду.

Лондон, 8 вересня.

Публична опінія в Англії щораз успокоюєсь. По перших неудачах французької і Британської армії на терені війни, коли то Німці показали свою нечувану в історії, мілітарну силу, а Французи свою слабу мілітарну сторону, населенє Британії було троха занепокоєне. Тепер однак, коли злучені війска відперли німецьку силу і недопустили Німців до Парижа, в населеню щораз зростає більша повність що остаточно злучені сили побють ворога. Єсть лише мале занепокоєне що Німці могуть вислати свої "Зепелїни" і кидати бомби на Лондон так як се они робили над Парижем і Антверпен.

Британійські страти 15,681.

Лондон, 8 вресня.

Офіціяльне оголошенє Британських страт від початку війни подає міністерство війни як слїдує:

З маринарки.

Убитих	37
Ранених	76
Утоплених	131
Загублених	242
	486

З сухопутної армії.

Убитих	329
Ранених	1.223
Загублених	3.643
	15.195

Разом всіх.

Убитих	366
Ранених	1.299
Утоплених	131
Загублених	13.885
	15.681

Невипродуйте збіжа.

Збіже тепер вже дороге а еще буде дорожше. Пожаданим єсть, щоби наші фармері затримали як найбільше можуть збіжа через зиму, а дістануть добру ціну.

Цїсар Франц Йосиф помер?
Рим. 8 вересня.

Ходить тут чутка з достовірних жерел що Австрійский Цісар Франц Йосиф помер вже тому дванайцять день і що в Відни навмисне затаїли его смерть боючись вибухнення великої революциї у всїх краях Австрійсько - Угорської Держави.

По причині слабости одного з наших друкарів, се число "Канади" виходить припізнене, за що перепрошуємо наших читачів.

Австрійську крiпость Катаро знова острілюють.

Англійсько французька фльота розпочала наново бомбардованє австрійської кріпости Катаро. По 6-годиннім острілюваню два форти знищено.

МОСКОВСЬКІ ПОБІДИ.

Офіціяльні депеші з Петербурга стверджують великі побіди Москалів над австрийською армією в східній Галичині. Москалї положили 30.000 Австрійців, а коло Підгородя положили 3.000 трупом і здобули десять пушок. Коло Томашова взяли в полон цілий 15 угорський регімент.

ТУРЕЧЧИНА СТАЄ ПО СТОРОНІ НІМЕЧЧИНИ Й АВСТРІЇ.

Доносить, що Туреччина виповіла Росії війну. На чолї турецької армії станули німецькі офіцири.

Вістка про виповідженє Туреччиною війни Росії показала ся не стверджено.

Японські війска в силї 15—20 тисяч висідають на березі в китайській пристани в Лонг Кау.

НІМЕЦЬКІ ВТРАТИ.

Офіціяльний німецький рапорт подає число німецьких втрат як слїдує:

10.143 убитих; 30.326 ранених; 10.761 полонених.

Французька пристань Бульонь в руках Німців.

З Парижа надійшла відомість, що війско союзників опустило французьку пристань Бульонь і подало ся в напрямі міста Амєн. Зелїзничий рух між Парижем а Бульонь перерваний.

Новий Папа Римський, Венедикт XV.

Конклаве (збір кардиналів у замкненім місці для вибору нового папи) розпочало ся минулого понеділка (31 серпня) і тревало аж до четверга (3. с. м.). Новий папа зістав вибраний аж на девятім бальоті, а вийшов ним один з найновійших кардиналів, Яків Делля Кієза, дотеперішний архиепископ італійського міста Больонїї. Новоизбраний папа прибрав собі імя Венедикта XV. Се він зробив з тої причини, що папа Венедикт XIV був уроженцем міста Больонїї (уродив ся 1675 р. а умер 1758 р.). Сьвятий Отець Венедикт XV. прийшов на сьвіт дня 21 падолиста 1854 р. в італійськім місті Пелї. Він є членом одного з найстарших аристократичних родів Італії. Висьвятив ся на сьвященика в 1878 р., а кардиналом зістав іменований 25. мая б. р. Він був дорадником і щирим приятелем помершого папи Пія X. Уходить загально за великого дипльомата й адміністратора і має богато спільних прикмет з папами Пієм X. і Львом XIII.

Розпоряджене що до ношення і переховування оружія.

Міністерска рада на воєннім засіданю в Отаві видала розпорядженє, котрим під строгою карою заказуєть ся всім чужинцям в Канаді носити або перетримувати у себе яке оружіє. Під словом чужинець, розумієсь кождого хто не єсть Британійський підданий будьто з уродженя — або через принятія горожаньства.

Канада єсть тепер в воєннім стані тому розпоряджено що кождий чужинець з Австрійсько - Угорської або Німецької держави перебуваючий тепер в Канаді, може і надальше тут полїстати наколи тихо і спокійно буде пильнував свого інтересу і занятя, в противнім разі може бути арештований і затриманий яко вязень ворожої держави.

Кождий чужинець мусить до дня 23-го вересня зложити у місцевого Судії або поліційного урядника всяке наальне оружіє якеб він немав, як також всякий експльодуючий матеріял, за що отримає від урядника посьвідчене і такі его річи будуть назад єму вернені по скінченю війни. Хто до 23-го вересня неповинуєт ся сему розказові може бути караний до 500 долярів кари і до шести місяців арешту.

Кождий, штормк або хто небудь, котрий би продав чужинцеви яке небудь оружіє буде караний до 200 долярів або до три місяці арешту за кождо разове переступство.

Кождий поліцмен або поліційний урядник має право, коли має підозріня, варанту не-решукати яку небудь особу або місце в котрий небудь час.

Се єсть дуже важне розпоряджене з позаяк много Русинів з Австро - Угорщини перебувають тепер в Канаді неприняли еще Брітійского підданьства, тому, для їх власного інтересу і добра, пожаданим єсть щоби они повинувались повищим розпорядженем.

ГРОШІ В КАНАДИЙСЬКИХ БАНКАХ БЕЗПЕЧНІ. РЯД НИМИ ЗАОПІКУВАВ СЯ. ТОМУ НЕМА ПОТРЕБИ О НИХ ПОБОЮВАТИ СЯ.

КАНАДА

часопись просьвітна, економічна і політична виходить кождого тижня у вівторок.

Видавці: Руська Видавнича Спілка в Канаді.

Річна передплата $1.00
За границю $1.50
Поодиноке число .... 5ц.

Адрес Редакциї і Адміністрациї: "КАНАДА" 261 Fort Street, Winnipeg, Manitoba.

CANADA
Ruthenian Weekly
Published by RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd. of CANADA

Subscription per Year $1.00
Foreign Countries $1.50
Single Copies 5c.

For advertising rates and all business matters address: RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd. 261 Fort Str., Winnipeg, Man.

Уваги.

До наших Читачів і Прихильників.

Шановна Громадо!

З нинішним числом ми починаємо другий рік нашого видавництва. Ми і неоглянулись а вже перейшов цілий довгий рік від того часу як маленька горстка Русинів-Українців постановила собі за ціль видавати часопись, котраби могла служити інтересам нашого народу в Канаді і боронити єго сьміло та отверто перед нападами всяких непрошених опікунів.

Пускаючи в сьвіт перше число нашої часописи ми заявили що робота наша та нашої часописи "Канади" буде явна і отверта, і що кождий, хто згодить ся з нашими поглядами і напрямом, повинен так само ясно і отверто ставати в наші ряди та помагати в нашій народній праці.

Ми сповнили і на дальше будемо сповняти наш обовязок. Ми сьміло і отверто боронили інтересів наших поселенців в сій нашій новій вітчині. І прихильників ми найшли. Тисячі народа збудилось на наш поклик, тисячі стали в наші ряди поперли наші гадки і поклики і всім їм за щире попертє нашого видавництва ми складаєм сердечну подяку, та просимо помагати і незабувати нас і на дальше.

Поміч Ваша дорогі Читачі і Прихильники буде ся, коли Ви будете ширити нашу часопись "Канаду" від хати до хати і з рук до рук, коли будете надсилати свої предплати і залеглости, та з'єднували нам нових предплатників і прихильників.

Оден долар се дуже маленька сума в Канаді, а за одного доляра будете читати нашу часопись цілий рік, з котрої довідаєте ся про новости цілого сьвіта як також про житє бутє нашого великого загалу колонії поселених в Канаді на цій новій вітчині.

Просимо отже не занедбайте справи і чим скорій висилайте свої залеглости і нові замовленя а ми від себе постараємось всіх Вас поможности задоволити.

Редакция.

ВЕЛКАРТІЄР.

Велкартієр єсть то місцевість в провінції Квебек, вісім найцять миль від міста Квебек, где єсть великий обшар державної землі на котрі муштрують ся війска Канади, маючі від'їхати вкоротці на терен війни. Під теперішню хвилю в Валькартієр єсть 32.000 канадийських охотників, котрі роблять послідні вправи, перед тим нім станують против ворога щоби боронити славу і цілість Британської Імперії.

Канада справді може пописати ся своєю вірностию до Британської Імперії, коли знаємо, що на поклик, і за такий короткий час 32.000 [illegible] стало в ряди з намиром і охотою житє своє покласти за цілість імперії і за волю і свободу народів, проти автократичного німецького мілітаризму.

В рядах, межи тими 32.000 вірних синів Канади єсть так само много наших Українських молодців, котрих огорнув патріотичний дух котрі разом з другими станули в обороні Британської Імперії а тим самим і Канади нашої нової вітчини. Ми желаємо нашим синам Канади відваги і хоробрости і слави наших предків козацьких і заохочаємо нашу українську молодіж щоби сьміло вступала в ряди полків Канади, в обороні свободи великої Британії.

ПАРЛЯМЕНТ МАНІТОБИ СКЛИКАНИЯ.

Сер Родмонд Роблін премієр провінції Манітоби видав оповіщеня в урядовій газеті що Парлямент Провінції зійдеть ся на воєнну нараду дня 15-го вересня о 3-тій годині пополудни.

Сесія ся потреває дуже коротко і без великої опозиції, позаяк радити будуть над справами дотикаючими ся лише війни.

Ухвалена буде підмога від провінції Манітоби для Англії в роді 50.000 мішків муки.

Найважнійшим актом, який Сер Роблін оголосив, буде так зване **мораторюм**. Мораторюм означає що заплата припадаючого капіталу і проценту затягненого в роді пожички (морґеч) на реальности в провінції зістане в завішеню на час війни. Буде се велика поміч для робітників і бідних фармерів, бо запевнить їм що їх ощадности з тяжкої праці рук не підуть в руки несовістних капіталістів, котрі і з війни хочуть користати.

Фрі Пресс чіпає латку.

Ліберальна труба в Вінніпеґ не може ані руш тихо посидіти, під теперішний, страшний час сьвітової війни, і що тиждень мусить причепити Русинам в Канаді якусь видуману і свого крою латку.

Сердеги ліберали так страшенно дістали від Русинів по зубах при минувших виборах за їх джінґоїстичну роботу, що до нині поличника не можуть забути, і чіпають ся нас, як пяний плота, на кождім кроці.

По причині браку місця, і теперішньої хвилі ми не хочемо з ними полемізувати вірючи що прийде знов час коли ми відплатимо котюзі по заслузі.

ВАТЕРЛЮ 1815—1915.

Мина сотка літ часу, як в Европі відограла ся кровава сцена, не звичайна в своїх наслідках. Їдеш що затерли ся треха споминки по сім кровавім бою, як знова страшне марево війни обгортає що-раз то дальші простори і обнимає цілу земську кулю. Се марево тої війни, де народи готові принести в жертву здобутки цілих поколінь, принести в жертву своє майно і житя. Міліони здорових сильних людий, що покинули свої рідні стоять напротив себе з оружєм в руках готові ударити ся, щоби "здобути, або дома не бути."

Міліони покинули свої щоденні заняти, аби відограти драму, яка не мав собі подібної в історії людства.

Се хвиля, в котрій кождий з битем серця слідить за розвитком подій і питаєсь сам себе "що стане ся?"

Ся драма мав відогратись в хвилі коли минає якраз сто літ, коли то демон війни вкинув в борбу народи цілої Европи. Були се тяжкі часи. Були се часи, коли французька революція ширилась далеко поза межі Франції і займала щораз то дальші простори Европи.

Тоді то виступає на овид історичний вожд - геній, в особі Наполеона, що кладе собі за задачу розширити своє панованє коштом инших народів. Єго власна хоробрість і добра організація війска помагають єму в сім замірі. І Наполеон по кількох побідах, як під Аустерлиц, Єною і Авершитетом [illegible] зої Европи і оголосивши "Континентальну блькаду" здаєсь доходити до своєї ціли. Однак европейські держави, як Англія, Австрія, Німеччина, Франція і Росія лучать ся разом і ударемнюють єго зусиля. По розбитю французької фльоти і по кількох побідах на суші, вони вкінци здобувають Париж, а Наполеон опускає свої війско і їде на остров Ельбу.

Але головний акт ще був не відограв ся. Наполеон утікає з Ельби, стає на чолі прихильної собі армії, щоби ще раз попробувати покорити инші держави. Тоді однак всі европейські держави, злучені разом, висилають проти него сильну армію і приходить в 1815 р. до т. зв. "Війни народів" під Ватерлю, де Наполеона побито і він їде на вигнане на остров св. Елени.

Наполеона побито, але Австрій єго держави уділив ся і иншим державам і поклав краєві основи.

Держави, що побідили в тій війні збогатились, але чи сповнились надії народів, котрим обіцювано права за поміч проти Наполеона.

І тепер стають до борби народи, народи сильнійші і більше вишколені на тім самім полі, де тому сто літ, предки їх поклали свої голови для добра дальнійших поколінь — і стають з надією, що виборуть красшу будучність.

Перед стома несповна літами там під Ватерльо, рішила битва народів долю одиниці могучої, що трясла підвалинами сьвіта. В битві сій скинули народи зелізні пута, наложені їм одиницею.

В борбі, яка тепер найправдоподібнійше застелить тисячами трупів ті самі поля — замінить в пустиню край широкий, в румовище оберне міста і села — рішить ся доли могучих держав, — але також і народностий і нас. Кров братня поллє ся ріками — жертвують народи своїх найлучших синів — та з крови сеї і сих жертв мав вирости доля нова, надія держав, се бажання народів! Народности, що утратили свою самостійність — стають під прапори держав, утрачувані надією, що чейже тепер вони відшукають свою незалежність! Між тими трупами, що вкриють поле всенародної страшної битви — числити буде сьвіт і тисячі Українців.

Під прапором держав внесіває і руський нарід своїх синів — щоби виборили лучшу долю і свому народови...

Чи виросте на сій землі що зросить ся кровію Українців і доля лучша для них. — Чи стане знова сей 35 міліоновий нарід тішитись вольними правами? Чи зі серденць тих тисячів, що перестануть ся бити кріпавим поли — зі сих серць які заммирали з почутєм, що вмирають для справедливої справи виросте справедливість?

Сьвіт на неправді стояти не може! А коли правда новим сьвітлом засіяе — то промінь з осьвітить лучшу долю українського народу.

Н. Ж.

Крат в Вінніпеґу.

Славний Крат, "Терненко" та ще там як. "революціонер" Російский, в своїм поході від Запада на восток ступив на пару днів до нашого славного Вінніпеґу. Тим разом настала в нашім герою велика зміна, бо з великого інтернаціонала став славний націоналіст і привіс нам "Самостійну Україну в Канаді", котру видумали в Едмонтоні люфт інспектори. Тим часом "Самостійна" дуже милосердна бо жадає щоби лише по два доляри на рік давати. (О сім ширше в другім числі). З Кратом приїхав якийсь єго лейтинант, котрий наговорив нам розумієте, розумієте і розумієте — а сам себе нерозумів. Такі спікери нехай ідуть еще на оден рік за опеньками.

КОШТИ ВОЄН.

Кошти в крови — за 100 літ.

Кошти воєн за послідних 100 літ після вчених Четерфена-Гила, Де Лянуж'а і Ельоха, виносить в людях ось кілько:

У французьких війнах Великої Революції з років 1789 до 1795 р. число вбитих Французів виносило 1 міліон 800 тисяч, а число вбитих Европейців других країв виносило 2 міліони 500 тисяч.

В европейських і американських війнах від року 1815 до року 1908 згинуло 9 міліонів 450 тисяч людий.

Разом за стокільканнайцять літ від року 1789 до 1908 року згинуло у війнах 19 міліонів 850 тисяч людий.

В сім рахунку не вчислено не пролитої крови яких сто міліонів людий ранених, але не вбитих.

Дальше не вчислений тут кошт крови, який смертно [illegible] в пирови заплатили люди, що у війнах дальшої участи не брали, але згинули помимо сего.

Дальше не вчислено тут сотки міліонів людий що згинули не від наслідків від нужди і пошести, які війни спричинили.

Оден примір покаже нам розміри смертельного жнива серед людий, що не беруть участи у війні, а гинуть від її наслідків.

Підчас французько-німецької війни в роках 1870-1871 згинуло у війні 215 тисяч людий. Французький вчений Лянуж оцінює, що не в битві, а зі від нужди і хоріб, спричинених війною, згинуло 150 тисяч людий, переважно жінок і дітий. Иншими словами кажучи, число людий, що погибли від війни, а в ній участи не брали було два рази більше як число тих, що брали дійсну участь у війні і погибли від куль, бомб, шабель та багнетів.

Якби навіть припустити що се обчисленє в лиш до половини правдиве і після того обчислити число нежовнірів погибших у війнах в роках 1789 до 1908 то треба-би подати се число що найменше на 20 міліонів душ.

Тоді ми одержали-би страшну суму:

Що у війнах від року 1789 до 1908 на полях битв в полевих шпиталях і дома від нужди і хоріб, спричинених війною згинуло не менше як 40 міліонів людий.

І се діяло ся у 18 сто літ по проголошеню Золотої Заповіди Любови Ближнього.

В 1800 літ по приході Великого Учителя — замінено християнські краї в одно велике море крови з якого добували ся стогни ранених, крики умираючих.

В 1800 літ потім, як почали голосити Любов Ближнього, "християнські царі" плювали в сьвяте лице Христа і "християнські землі" заміняли в потоп сліз, рівно ближніх — в пекло на землі.

НА ПОБОЄВИЩИ.

— Кра-кра-кра! — закрячало чорне гайвороня і тьмою спустилось на землю. А тут?... — Аж страшно! Густо один коло другого лежать пошарпані кулями вояки. Дехто ще живий а многі вже без голови, без душі. Їх всіх обсіло людожерне птаство і стало клювати, дерти тіло своїм гаковатим дзюбом. Не перебирали, живий чи мертвий, на кождого ся дали... Ранені жовніри стали обганяти ся, кидати собою, рухали ся, дехто і не міг навіть рукою махнути, але гайвороне підносилось на хвильку в гору і ще з більшою силою замахувало острим дзюбом попід шкіру. Богатьох вже лежить, отак без очий а ще дихають, а ще в неслухне вимовляють на він мертві уста слова прощання. Тоді з криком занучило гайвороне і стало кружляти над кровавим пиром а зільна до тих живих і мертвих трупів підходили люди з червоним хрестом на руках. Се ті, що по закону Христа йдуть лічити порубаних, покалічених, ранених.

— Мірко, Мірко — заридала одна молоденька пявчанка, яка мала хрест червоний на рукаві, и кинулась на молоденького жовніра, якому гайвороне витовкало вже одно око...

Він глянув одним оком на неї і тяжко зітхнув, якби в послідне...

— Ні, ні, ти мусиш жити, Мірко, соколе мій — благала вона й зачала перевязувати зі не рамя, яке вісело відрубане шаблюкою.

Ще раз підвів оком ще раз подивив ся, та так жалісно-жалісно, аж серце краялось... Вона стала його жарко цілувати, а сльози її змивали кров з його білого лиця. Хотів піднести праву руку і в остатнє обняти свою найдорожшу, та не було сили, не міг і знов впала рука на землю, а кров так і вибризкла в гору. Ще раз подивив ся її в очи, ще раз пробував піднести руку та далі прошепотів ледве чутко: "Зорка, Зорка" — здрігнув ся цілий зітхнув глухо... й...

— Єдиний мій... Мірко... — залебеділа нещасна Зорка і собі повалилась на цінке, вже мертве тіло свого милого.

— Кра-кра-кра — заверещало гайвороне ій кинулось на Мірка і Зорку...

(П. Ж.)

ЦІНА ЗБІЖА на Вінніпеґськім Ринку.

9-го вересня.

Пшениця:	
Но. 1 нортерн	1.17
Но. 2 нортерн	1.14
Но. 3 нортерн	1.12
Но. 4 нортерн	1.07
Но. 5 нортерн	96ц
Овес:	
Но. 2 білий	55ц
Но. 3 білий	54ц
Но. 1 фід	54ц
Но. 2 фід	53ц
Ячмінь:	
Но. 3	66ц
Но. 4	64ц
Фід	60ц

ВСЕВОЛОД ГАРШИН.

ЧОТИРИ ДНІ.

(Дальше).

Ціла картина яскраво запалюе ся в моїй уяві. Се було давно; зрештою, все, моє житє, то житє, коли я ще не лежав тут з перебитими ногами, було так давно... Я йшов улицею, гурток людий спинив мене. Юрба стояла і мовчки дивили ся на щось біленьке, окровавлене, жалібно скавулюче. Се було маленьке гарненьке щеня; вагон кінної зелізниці переїхав його. Воно гинуло, ось як тепер я. Якийсь двірник протиснув ся крізь юрбу, взяв песя за шкуру і поніс. Юрба розійшлась.

Чи забере мене хто небудь? Ні, лежи і вмирай. А яке гарне житє!... В той день (коли трапилось нещастє з песятком) я був щасливий. Я йшов в якімсь опянінію, й було віх чого. Ви, спогади, не мучте мене, лишіть мене! Колишне щастє, теперка муки... хай би зістали ся одні муки, хай не мучать мене згадки, котрі мимоволі насувають порівнанє. Ах, туга туга! Ти гірша ран!

Одначе стає горячо. Сонце пече. Я розкриваю очи, бачу ті-ж корчі, те-ж небо, тільки при деннім осьвітленю. А ось і мій сусід. Так, се турок, труп. Який здоровенний! Я пізнаю його, се той самий...

Перед мною лежить мною забитий чоловік. За що я забив його?

Він лежить тут мертвий, окровавлений. Пощо судьба пригнала його сюди? Хто він? Мабуть і у него, як і у мене, є старенька мати. Довго вона буде вечерами сидіти коло дверий своєї убогої хатини та поглядати на далеку північ: чи не йде її ненаглядний син, її робітник кормитель?!...

А я? І також... Я навіть помінявби ся з ним. Який він щасливий: він не чує нічого, не відчуває ні болю від ран, ні смертельної туги, ні спраги... Багнет пішов йому просто в серце... Ось на мундурі велика чорна діра; довкола неї кров. Се зробив — я.

Я не хотів сього. Я не хотів зла нікому, коли йшов бити ся. Думка про те, що і мені доведеть ся вбивати людий, аж вибувала з моїй голові. Я уявляв собі тільки, як то я буду наставляти свої груди під кулі. І я пішов і наставляв.

Ну і що-ж? Дурень, дурень! А сей нещасний феллах (на нім єгипетський мундур) — він винен ще менше. Раньше, нім їх посадили, як оселедців в бочку, на пароплав і повезли до Цареграду, він не чув ні про Росію, ні про Болгарію. Йому приказали йти, і він пішов. Коли-б він не пішов, його почали-б бити прочками, а ні, то який небудь паша всадив би в него кулю з револьвера. Він йшов довгим тяжким походом зі Стамбула до Рущука. Ми напали, він оборонив ся. Та, бачучи, що ми страшні люди, що не боять ся його патентованої англійської гвинтівки Пібоді і Мартіні, все лізем і лізем вперед, він жахнув ся. Коли він хотів втікти, якийсь маленький чоловік, котрого він міг би вбити одним ударом свого чорного кулака, підскочив і вткнув йому багнет в серце.

Що-же він винен?

І що винен я, хоч я і забив його? Що я винен? За що мене мучить спрага? Спрага! Хто знає, що значить се слово! Навіть тоді, коли ми йшли по Румунії, роблячи в страшні сорокстепенні спеки переходи по пятьдесять верст денно, тоді я не почував того, що відчуваю тепер. Ах, коли-б хто небудь прийшов!

Боже мій! Та у него в сій великій фляшці напевно є вода! Але треба дістати ся до нього. Що се буде коштувати! Все одно дістанусь.

Я лізу. Ноги волочать ся; руки ледво посувають нерухоме тіло. До трупа зо два сяжні, та для мене се більше — не більше, а гірше — десятків верст. Все-ж таки треба лізти. Горло горить, пече, як огнем. Та й вмреш без води скорше. Все таки, а може бути...

І я лізу. Ноги зачіплюють ся о землю. І кождий рух викликує нестерпний біль. Я кричу, кричу з риданєм, а все таки лізу. Нарешті ось і він. Ось фляшка, в ній є вода — і як богато! Здаєть ся, більше пів фляшки. О! води мені стане на довго... до самої смерти!

Ти спасаєш мене, моя жертво!... Я почав відвязувати фляшку, спершись на один лікоть. І раптово, стративши рівновагу, впав лицем на груди свого спасителя. Від него вже було чути сильний запах трупа.

* * *

Я напив ся. Вода була тепла, але не зіпсута, і до того її було богато. Я проживу ще кілька днів. Памятаю в "Фізіольогії щоденного житя" сказано, що без їжи чоловік може прожити більше тижня, аби була вода. Так, там ще є розповідь самогубця, що заморив себе голодом. Він жив дуже довго длятого що пив.

Ну й що-ж? Коли я проживу ще днів пять - шість, щож буде з того? Наші пішли, Болгари розбігли ся. Дороги близько нема. Се одно — вмирати. Тільки замість тридневної агонії, я зробив собі тижневу. Чи не краще скінчити з житєм? Коло мого сусіди лежить його мушкет, прекрасна англійська видумка. Тільки варто потягнути руку; потім один мент і конець. Патрони валяють ся ось тутка-ж таки купою. Він не встиг вистріляти всіх.

Так скінчиш, ти — чекати? Чого? Спасеня? Смерти? Чекати, поки прийдуть Турки і почнуть здирати шкуру з моїх зранених ніг? Краще вже самому.

Ні, не треба підупадати духом; буду бороти ся до краю, до останних сил. Бо ось коли мене знайдуть, я вратований. Може бути, що кости не ушкоджені. Мене вилічуть. Я побачу рідний край, маму, Марусю...

Господи, не дай довідати ся про всю правду! Нехай думають, що я забитий на місци. Що буде з ними, коли вони довідають ся, що я мучив ся два три, чотири дні!

Голова крутить ся; моя подорож до сусіди мене зовсім замучила. А тут ще той лапах трупа. Як він почорнів... Що буде з ним завтра або позавтра? І тепер я лежу тутка тільки тому, що нема сили відлізти. Відпочину і поракую на старе місце; вітер дує звідси і буде відносити від мене сморід.

Я лежу зовсім знеможений. Сонце пече моє лице, руки. Нема чим прикритись. Колиб хоч ніч скорійше; се здаєть ся, буде друга.

Думки путають ся, і я падаю непритомний.

* * *

Я спав довго, бо коли пробудив ся, була вже ніч. Все так само; рани болять, сусід лежить, такий як був величезний і непорушний.

Я не можу не думати про нього. Невже я полишив все миле, дороге, йшов сюди тисячверстним походом, терпів холод, голод, мучив ся від спеки; невже нарешті я лежу тепер в таких муках — тільки длятого, щоби сей нещасний перестав жити? Або я хиба що небудь зробив корисне для військових справ, крім сього мордерства?

Мордерство, убійник... І хто-ж? Я!

Коли я задумав йти бити ся, мати і Маруся не відмовляли мене, хоч і плакали надімною. Осліплений ідеєю, я не бачив их сліз. Я не розумів (тепер я зрозумів), що я робив з близькими мені істотами.

Чи варто згадувати? Минуло не вернеш.

А які дивні відносини до мого вчинку заявились у богатьох знайомих! "Ну, божевільний!... Лізе, сам не розуміючи чого"! Як вони могли говорити се?? Як вяжуть се такі слова з їх увами про геройство, любов до рідного краю і инші такі річи? Як бо в їхніх очах виявляв всі ті заслуги. А проте я — "божевільний".

І ось я їду до Кишинева; на мене навантажують торбу і всякі військові причандали. І я йду разом з тисячами, серед котрих хиба тільки кілька найдеть ся таких як я, що йдуть добровільно. Решта лишили-б ся дома, колиб їм дозволити. Одначе вони йдуть також, як і ми "сьвідомі", проходять тисячі верст і бють ся так само, як і ми, як ще не лучше. Вони виконують свої обовязки, не дивлячись на те, що зараз би все полишили і пішли — колиб тільки дозволили.

Повіяло різким раннішним вітерцем. Корчі захитали ся. Випорхнула напівсонна пташина. Зорі згасли. Темно-синє небо посіріло злегка вкрило ся ніжними хмарками, сіра мряка здіймала ся з землі. Наставав третий день мого... Як се назвати? Житє? Агонія?

Третий... Скільки їх ще лишилось? В кождім разі небогато. Я дуже зісляв і, здаєть ся, навіть не зможу відсунутись від трупа. Скоро ми порівнаєм ся з ним і не будемо неприємними один другому.

Треба напити ся. Буду пити три рази на день: рано, в полудне і вечером.

Дальше буде.

З ВОЄННИХ ОБРАЗКІВ. ЯК ВИГЛЯДАЄ ВІЙНА.

Один сербський офіцир оповідає:

В Бітольє ми били ся четири дні. В ночі не спали ні ми ні Турки. Ми в ночі мусили відходити до Турків, а Турки нас відпирали. Скрізь великі багна й води. І ми йшли — в воді і в багні) а були місци, де по пахи треба було влізти. Одна частина почала драпатись по високих горах — а ми голодні босі або аподертими чоботами. З гори мете на нас ледовий дощ, з боків сипалять нам Турки град куль з машинових гверів. Лягти не можна було бо втопив би ся — і мусіли йти вперед проти арматних і карабінових куль. Богато нас згинуло) мозок, кров на ших товаришів бризкали на нас, кождий кличе, просить, плаче о поміч — а ми їх лишаємо і самі мусимо йти вперед. Ми зі всіх сторін замкнули Турка. Турки почали втікати а ми арматні кулі шлемо їм вдогін. Страшний образ — мені самому течуть сльози о очий, як згадаю бідних Турків. Над їх головами експльодували ґранати — стріляли за ними, перед ними, з боків. Страшна різня. Турецький старший вивісив білу фану на знак що піддасть ся — але нам казуть стріляти. Дощем знов посипались кулі на Турків. Ти сині їх там лишилось в тих багнах.

Частина турецького війська під провідництвом Джавід-паші, пустилась з багнетами на нас — але наші пушки, ще заки до нас дійшли, — вибили їх.

Ціле поле покрите вояками — одні ранені, другі вбиті, військо наше звернуло ся в сторону Фльоріни.

По дорозі натрафили ми на турецьких вояків, що переносили харч, армати, уніформи і амуніцію. Наше військо всьо то вигубило і навіть зранених Турків — кидали в воду, ще й топили.

Одні звязали десять живих Турків до купи, наклали на них солому — і живцем їх спалили.

Я сам — пише той офіцир (який є членом соціялдемократичної партії) — і кілька моїх товаришів ратували ми Турків як могли. Показували ми їм дорогу, куди могли-б втікати, щоби не попались в руки нашого війська.

Турецьких чоловіків - старців, жінок, дітий, які від зимна трясли ся і від ледового дощу вже на пів неживі були, здибали ми під Фльоріною. Діти з зимна вже й плакати не могли.

Тою нуждою — тим велом нерви наші були страшно напружені.

Нехай ніхто не дивуєть ся, що по тім усім, що ми бачили, кличемо цілим серцем, цілим єством нашим:

Проч з війною!

Лежимо сьогодни в найбільшім болоті на турецьких полях. Що діють ся в сьвіті не знаємо.

Але ми тут чули, що балканська війна змінить ся на війну европейську — сьвітову. Коли подумаю над тим, трачу голову. Чи люди вже зовсім зійшли з розуму?! Пощо нам культури, коли ми одним замахом вернемо ся до часів варварства? І що нам: Проч з війною!

Н. Ж.

Льоди.

Закликав пан на баль
Мужика їдного.
Попоїв собі мужик
За столом усього.

І льодами тоє все
Смашно заїдає...
"Чи смашнеє тобі се?"
Пан його питає.

— "Смашне, пане! — каже той:
Саме як то часом
В осени буває борщ
З квасолю разом."

Elliot, Macneil & Deacon
Адвокати, оборонці в кримінальних, нотарі, виступають в судах нижчих і вищих.
Офіс 316 McIntyre Block
Phone Main 18 & 19. Winnipeg, Man.

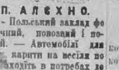

П. П. АЛЕХНО.
Русько - Польський заклад фотографічний, поповний і потребовий. — Автомобілі для винайму, карити на весіля по $3.00. Заходіть в потребах до мене на адресу
376 Selkirk Ave.
Телефон: St. John 1794.
WINNIPEG, MAN.

THE SELKIRK HOTEL
Новий і модерний.
T. H. Nesbitt і J. M. Wilson, Prop's.
першорядний готель в північнім Вінніпеґу. Станція і хліб від $2.00 і вище на день. Найлучшого сорта напитки в буфеті.
802-804 Main st. Phone S. J. 2533.

Ontario Hotel
858 MAIN STR.
Phone: St. John 605.
Jas. Hennessey, Propr.
Коли хочете випити доброго пива то зайдіть до „ОНТАРІО". Чисті лікери і добрі цигари, в пул рум 12 столів. Добра ціна нічліг.

HUGH D. CUTLER
Адвокат
Полагоджує всякі справи. Ві всяких процедурах удавайтесь до нього.
Phone M. 3828. 210-11 Nanton Bldg. Winnipeg, Canada.

Перша українська фабрика у Вінніпеґу
що виробляє ріжні меблі, бюра, офісові столи шафи і річи сим подібні.
Виробляємо двері до хат, вікна по найтаньших цінах. В нас можна дістати ріжні шкла шліфовані зеркала. Також виснлаємо наші вироби і на провінцію по найдешевших цінах. Ніґде не дістанете дешевше як у нас.
Тому свій до свого!
Приходіть або пишіть на адресу:
M. HAWRYSZ
Phone St. John 2372.
1182 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

Боротьба з сухотами!

Товариство галицьких друкарів у Львові видало серію (10 штук) чудово кольорованих гуцульських переписних листків роботи відомого нашого артиста-маляра І. Труша (Водопад Пруту, Гуцульський хлопець, Каплиевець, Гуцульська дитина, Вид з Дідка, Камінь Добоша, Гуцули трембітарі, Вид з Ямни і Д. Олаюсько-го (Дім здоровля друкарів в Микуличині, Церква в Микуличині). ЦІНА ОДНОЇ СЕРІЇ 30 центів.

Хто бере більше серій, дістає опуст.

Чистий дохід призначений на саваторію для хорих на груди друкарів.

Замовлення і гроші (можна і канадійські почтові марки) просять ся слати на адресу секретаря Товариства:

П. БУНЯК, у ЛЬВОВІ,
УЛ. СКШИНСЬКОГО Ч. 14, 83
(Lemberg, Galicia, Austria.)

Заснований 1900.
ДР. МОРДЕН.
Дентист.
котрого заряд сеї часописи рекомендує Сотки людий скористали з нагоди зниження ціни за направлюване зубів.
ЧОМУЖ ВАМ НЕ СКОРИСТАТИ.
Ми закладаємо золоті зуби по 5 дол.

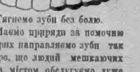

Тягнемо зуби без болю.
Маємо прирядв за помочию котрих направляємо зуби так скоро, що людий мешкаючих поза містом обслугуємо дуже скоро.
Наша адреса:
482½ Main Str., Realto Block, Winnipeg, Man.
ГОВОРИМО ПО РУСЬКИ І ПО ПОЛЬСЬКИ.

EDELWEISS BREWERY
A. W. RIEDLE, Prop.
WINNIPEG ELMWOOD
Наш Лаґер, Ейл, і Портер найлучший.
Спробуйте пити Riedle's Beer
Telephone - - - Main 2987.

Dr. B. GERZABEK
Одинокий Руський Лікар зі Старого Краю в Канаді:
СПЕЦІЯЛІСТ ВІД УСІХ СЛАБОСТИЙ
Приймає хорих дома під ч. 413 SELKIRK AVE. на розі Salter в Pritchard від год. 1-3 по пол. і від 9-10 вечером. Telephone: St. John 980 ... в ЛІЧНИЦІ ЕЛЕКТРО-МЕДИЧНІЙ, ... Pritchard Ave. від год. 9-12 рано; 3-4 по пол. і 7-8 вечером. WINNIPEG, MAN.

ВАЙКИ ДЛЯ ДІТИЙ.

М. Гоголь
ПЕРЕКЛ. А. Ц... КИИ

РІЗДВЯНА НІЧ.

(Дальше.)

Зі здивованням коваль оглядав ся на всї боки. Йому здавало ся, що всі доми витріщили на нього свої огнені очи і глядїли. Панів, в критих сукном шубах, він стрічав так много, що не знав, перед котрим здіймати шапку. "Мій Боже, кільо тут панства!" подумав коваль. "Я думаю, що кождий, хто вулицею перейде в критій сукном шубі, то й комісар! А ті, що возять ся в таких чудних бричках з вікнами, то певно ще щось більшого." Його думки перервав чорт витанєм: "Чи їхати прямо до цариції?"

— Ні, страшно", подумав коваль. "Тут десь, знаю, пристанули Запорожці, які осени переїзжали через Диканьку. Они їхали з Січи з листами до цариці; добре було б порадити ся з ними. Ей, сатано! Лізь, но, полізь мені в карман, та заведи до Запорожців!"

Чорт втя-ж хвилину похудів та зробив ся таким маленьким, що без труду вліз йому в карман. А Вакула не всиів ще оглянути ся, як опинив ся перед більшим домом, війшов сам не знаючи як на сходи, відчинив двері і подав ся назад від блеску прибраної кімнати; та набрав відваги пізнавши тих самих Запорожців, які переїзжали через Диканьку, а тепер сиділи на шовкових фотелях, підігнувши під себе помазані дьохтьом чоботи і курили самий сильний тютюн.

"Здорові були, панове товариство! Ось де нам прийшло ся востріпати", сказав коваль, підійшовши близше і віддаючи низький поклін аж до землї.

"А то що за чоловік?" запитав сидївший перед самим ковалем Запорожець свого сусіда.

"Та ви не пізнали?" сказав коваль. "То я, Вакула, коваль. Коли в осени переїзжали через Диканьку, то прогостили у мене, дай вам Боже здоровля і прожити многая лїта, мало не цїлих два днї. И і новий обруч тоді набив у вашого колеса."

"А, сказав той же Запорожець, — се той самий коваль, що і малює важно. Здоров був, земляче! Зачим тебе тут Господь принїс?"

"А так захотїло ся поглянїть, говорять..."

"Оцїста поговоримо з тобою земляче; тепер нема як, бо сейчас їдемо до цариції."

"До цариції? А будьте ласкаві, панове, і возьміть мене зі собою."

"Тебе?" запитав Запорожець з таким видом, з яким говорить дядько свому чотирохлїтному синкови, просячому посадити його на великого коня. "Що ти там будеш дїлати? Нї, не можна. Ми, брате, будемо ва з царицею толкувати про своє."

"Возьміть" налягав коваль. "Проси!" шепнув тихо чортови вдаривши кулаком по кармані.

Ще не всиів він того виказати, як другий Запорожець сказав: "Та возьмім його, брати!"

"Та нехай їде!" сказали инші.

"Надївай-же таке, яке й ми маємо!"

Коваль зірвав ся, та ледви натягнув на себе зелений жупан, як відчинили ся двері і війшовший чоловік сказав, що пора їхати.

Дивом знова видало ся ковалеви, як поніс ся в величезній кариті, на ресорах, коли з обох сторін бігли назад чотироповерхові доми, а міст, гремлячи, здавав ся сам котити під кінські копита.

"Мій Боже, як ясно" — подумав коваль: "у нас днем не буває так ясно."

Поїзд станув перед палатою. Запорожці війшли, вступили в величезні сїни і почали йти на ярко освітлені сходи.

"Що за сходи!" шептав коваль до себе: "жаль ногами топтати. А які прикраси! Та де там брешуть! Боже мій! Що за робота! Та тут самого заліза вийшло за яких пятьдесять рублів!"

Запорожці перейшли першу салю. Пильно слїдкував за ними коваль, побоюючись, на кождім кроці поховзнути ся по сльзькім паркеті. Перейшли три салї, а коваль все ще не переставав дивувати ся. Вступивши в четверту, він мимовільно підійшов до висячого на стїні образа. Се була Пречиста Дїва з Дитятком на руках.

"Що за картина! Що за чудне мальованє!" роздумував. "От, от, здаєть ся, заговорить, наче жива. А Дитя Сьвятое! і ручки стулило, і усьміхає ся, бідняжко. А краски! Боже ти мій, що за краски! Тут вохри, я думаю, і на копійку не пішло, все ярь та бакан. А голуба так і горить! Важна робота! Певно грунт наведено самим ... блейвайсом. Та як не чудове се мальованє, але та мідна ручка", продовжав Вакула, "ще більше достойна почиту. Що за чиста робота! То все, думаю, німецькі ковалі робили за дуже дорогі гроші..."

І можливо, що ще довго розсуджував би, коли-б лакей з гальонами не торкнув його під руку і не нагадав, щоби він не відставав від других. Запорожці пройшли ще дві салї і станули. Тут мали дожидати. В салї було кілька генералів в шитих золотом мундурах. Запорожці розглянули ся на всі сторони і станули гуртком.

Може за яку мінуту війшов сам гетьман.

Запорожці всі віддали йому низький поклін.

"Всі ви тут", запитав.

"Та всі, батьку!, одвічали Запорожці, кланяючись знова.

"Не забудьте говорити так, як я вас научив!"

"Нї, батьку, не позабудем."

В другій кімнаті почули ся голоси і коваль незнав до подїти свої очи від множества війшовших дам в атласових платях, з довгими хвостами, в шитих золотом кафтанах. Він бачив тільки один блеск, більше нічого.

Запорожці знова віддали до ніг до землї.

"Чого хочете ви?" ... цариця, звертаючи ся до Запорожців.

"Тепер пора! Цариця сама питає, чого хочете", подумав коваль і повалив ся перед нею на землю.

"Ваше царське величество, чи прикажете казнити, чи миловати! З чого, не в гнїв будь сказано вашій царській милости, суть зроблені черевики, що на ваших ногах? Думаю, ніодин швець в ніякім царстві на сьвіті не здолїє таких зробити. Мій Боже, якби то так моя жінка надїла такі черевики.

Цариця засьміялась. Придворні також засьміялись. Запорожці стали торкати під руку коваля, думаючи, що він зійшов з ума.

"Встань!", сказала ласкаво цариця. "Єсли тобі так хоче ся мати такі черевики, то се не трудно зділати. Принесіть йому сейчас **самі найкрасші** черевики, з золотом!

Сейчас принесли ковалеви черевики.

"Боже мій! що за прикраси!" скрикнув і радісно хватаючи черевики. "Ваше царське величество! Що, коли на ногах такі черевики то які повинні бути самі ніжки! Гадаю, що по крайній мірі принайменше з самого цукру!"

Цариця, яка дійсно мала дрібні, гарні ніжки, не могла не усьміхнути ся, зачувши такий комплімент з уст коваля, який в гарнім, запорожськім строю сам був хоть куди красавець.

Обрадований ласкавостю цариці, коваль уже забирав ся розпитувати про все, іменно, чи се правда, що царі їдять лиш сам мід і сало та таке инше; та бачучи, що Запорожці штовхають його під бік, рішив ся замовчати. А коли цариця вернула ся до стариків і стала їх розпитувати, як вони живуть на Січи, які там обичаї водять ся, коваль, відступивши назад, нагнув ся до карману і сказав тихо: "виноси мене відти!" В мить побачив себе за міською рогаткою.

"Втопив ся, ей-Богу втопив ся. Щоби я так не зійшла з того місця, як не втопив ся!", лепетала груба ткачиха, стоячи посеред диканьских баб на улици.

"Або я є яка брехунка, чи що? Чи може може я у кого корову украла? Або може коли я збрехала, що не хотять мені вірити?", кричала баба в козацькій свитці, з синім носом, розкладаючи руками. "Та щоби мені води не захотїло ся пити, як стара Переперчиха не видїла, що коваль повісив ся!"

"Коваль повісив ся? От тобі й на!!", сказав війт виходячи від Чуба, ставши і підходячи близше до говорячих.

"Та скажи лїпше, стара пійко, щоб тобі горілки не захотїло ся пити!", відповіла ткачиха. "Треба бути таким з'умашедшим, як ти, щоби повісити ся! Він втопив ся, втопив ся в полонці! Я то так знаю, як то, що ти в тій хвилї була у шинкарки!"

"Безвстидниця! видиш, чим стала попрекати!" гнївно закричала баба з синім носом. "Тримала би язик за зубами публика! Буцїм то я не знаю, що до тебе заходить дяк кождого вечера!"

Ткачиха аж затруслась.

"Що дяк? До кого дяк? Що брешеш?"

"Дяк?" — аж запіяла простискаючи ся між них дячиха. "Я вам дам дяка! Хто то говорить: дяк?"

"А от до кого заходить дяк!" сказала баба з синім носом вказуючи на ткачиху.

"Так то ти, суко", скрикнула дячиха, підступаючи до ткачихи. "Так то ти відьмо, напускаєш на нього тумана і поїш нечистим зїлєм, щоби він ходив до тебе?"

"Відчепись від мене сатано!", говорила відступаючи ткачиха.

"Видиш її, прокляту відьму щоби не діждала оглядати своїх дітий! Негідниця! Тьфу!" Тут дячиха плюнула прямо в очи ткачиці.

Ткачиха хотїла й собі зділати те саме, та місто того плюнула на небриту бороду війта, який, щоби лїпше все чути підійшов аж коло самих сварючих ся.

(Дальше буде.)

SAVOY HOTEL
C. F. HERBERT, Proprietor.
Main Str., напроти C. P. R.
Станція і віят 1 дол. денно.
[illegible]

ПОТРЕБА

Руско-англійського учителя в Іст Селкірк.

Апліканти зволять писати до:

Франко Вітко
Іст Селкірк, Манітоба.

ВАТЬКО РОДИНИ, або всякий мущина, котрий має поверх 18 літ, може взяти гомстед, чверть секції отвореної домініяльної землї в Манітобі, Саскачевані і Алберті. Зголошуючий ся мусить явити ся особисто в агенції домініяльних земель або в суб-агенції дістріктовій. Брати гомстед через повномочія, можна брати в всякого місцевого агента домініяльних земель (не суб-агента) після певних умов.

ОБОВЯЗКИ — мешкати на фармі і управляти землю через три роки. Гомстедовець може мешкати на фармі не меншій як 80 акрів не дальше як 9 миль від гомстеду — на певних умовах. В всякім випадку вимагає ся хати в котрій можливо мешкати, хиба тоді ні, коли повинности помешкання відбуває ся в сусідстві.

В декотрих дістріктах гомстедовець може прикупити чверть секції сусідуючої з його гомстедом. Ціна три долари за акер. Обовязки: Шість місяців мешкати кождого з шість років від дня вступу (включаючи час потрібний до узискання патенту на гомстед) і пятьдесять акрів обробити.

Гомстедовець, котрий покористував ся правом о гомстеді і не може взяти прикупни, може купити гомстед в певних дістріктах в ціні 3 дол. за акер. Обовязки: мусить мешкати через шість місяців кождого року через три роки. Виробити 50 акрів і збудувати хату вартости 300 дол.

Скількість обробленої землі може бути зменшена тоді коли земля є користа або камениста.

W. W. Cory,
DEPARTMENT OF THE INTERIOR.
OTTAWA, ONT.

ДО КАНАДИЙСКИХ-РУСЬКИХ ФАРМАРІВ І РОБІТНИКІВ.
[illegible]
НА ПРОДАЖ 27 000 АКРІВ
прекрасної добре уєушеної землі, готової до орання, по ціні від $18 до $20 долярів за акер, по дуже приступній ціні. Одна десята часть ціни, в решта на девять років на виплат з процентом 7 відсотки. Ся земля лежить в Товншіпі 14-8 і 15-8 на захід від Брокенгед ривера, добрі сінокоси, води, ліса і пісковиця подостатком. Се есть в дистрикті где ряд провинціяльний заводить взірцеву рільничу фарму, щоби доказати що се часть провінції може випродукувати. Нова желізна дорога буде також там збудована.
Тепер коли пшениця, овес, ячмінь і лен так дорого коштують, але і будуть більше коштувати в 1915, по причині війни, коли худоба буде много більше платити ся, се есть найлучший час купити собі кусень землі заки ціна підскочить в гору. — Розумійте справу і купуйте тепер. По повні інформації пишіть до:
THE STANDARD TRUST COMPANY
346 Main Str., Winnipeg, Man.

ALEX CALDER & SON,
663 Main Str., Winnipeg, Man.
БАНКИРІ І КОРАБЕЛЬНІ АГЕНТИ.
ТЕЛЕФОН: 3269 Main.
CANADIAN PACIFIC RAILWAY
Ми посилаємо гроші до старого краю по найнизших цїнах.
АНТ. КАРАКОЩУК
Руський Менаджер.

Edward L. Drewry,
REDWOOD ПИВОВАРНЯ НА
St. John — Winnipeg
Наші вироби самі себе хвалять.
Пийте DREWRY'S: Лягер, Ейл і Портер.
Мінеральні води всім знані.
Telephone: St. Johns 221.

ПОЗІР!
ПЕРШИЙ РУСЬКИЙ СКЛАД
вина, пива, горівок і всяких других лікерів під назвою
"ОРЕЛ"
НА СЬВЯТА! НА СЬВЯТА!
Напитки в нас ріжнородні і першорядної знаменитости — врештою, коли зайдете, або купите в нас товар, то самі побачите.
Тепер з вглядом на сьвята, ми постановили знижити ціну на наших товарах, тому користайте з нагоди і замовляйте в нас всі напитки, котрих будете потребувати на сьвята.
Ось Вам наші знижені ціни:

Там Джін 1 гальон	$2.50
Житнівка 1 гальон	$3.50
Бренди (коняк) 1 гальон	$5.00
Бренди лутша 1 гальон	$5.50
Скоч 1 гальон	$4.50
Ганишівка красна 1 гальон	$5.00
Ганишівка лутша 1 гальон	$6.00
Кмінківка 1 гальон	$7.00
Кмінківка лутша	$9.00
Рум 1 гальон	$6.00
Рум ямайка 1 гальон	$9.00
Вино 1 гальон	$1.00
Старий порт 1 гальон	$1.25
Лїпше за гальон	$1.50
8 лїтний порт 1 гальон	$2.50
Білий порт 1 гальон	$2.50
Черешневе вино 1 гальон	$2.25
Лондон порт 1 гальон	$2.50
Катауба порт 1 гальон	$3.25
Катауба лїпше за гальон	$3.50

Угорське вино квартова фляшка від 25ц до $1.25.
На замовлене висилаємо в тій хвили на фарми.
Дякуючи наперед за ласкаву память, остаю
З поважанєм
Alexander Roshko,
175 Henry Ave., Phone Main 1757, Winnipeg, Man.

КАНАДА

„КАНАДА"
виходить кождого тижня у четвер.
Річна передплата в Канаді: $1.00
За границею: $1.50
Видає:
РУСКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА В КАНАДІ.
Адрес: "КАНАДА"
261 Fort Street, Winnipeg, Man.

CANADA

„CANADA"
Ruthenian Weekly Published Every Thursday By Ruthenian Publishing Co. Ltd. of Canada.
The best medium for advertisements.
Subscription per Year ... $1.00
Address: „CANADA"
261 Fort Street, Winnipeg, Man.

ЧАСОПИСЬ ПРОСЬВІТНА, ЕКОНОМІЧНА І ПОЛІТИЧНА.

РІК II. Winnipeg, Ман. Четвер 17-го Вересня 1914. Число порядочне 54. Winnipeg, Man. Thursday September 17th 1914. Число 36.

Велика Сьвітова війна.

Кождий з нас інтересує ся війною. Всі радо читаємо новинки які тільки мож захопити про війну. Новинки вони різні і где які дуже часто самі собі противорічать. Щоби найлучше розуміти розложене армій, поля бити і місцевости потреба мати перед собою Воєнну мапу Европи, где все як найдокладнїйше означено. Таку мапу можете легко набути у нас. Кождий хто пришле нам предплату за "Канаду" в сумі одного долара буде читав нашу часопись цілий рік а такому сейчас вишлемо Воєнну мапу Европи.

Така мапа сама коштує 50 ц. Отже користайте з нагоди і висилайте предплату на адрес:

Ruthenian Publishing Co. Ltd.
"CANADA"
261 Fort Str., Winnipeg, Man.

Воэнні Вісти.

Британська фльота готова вдарити на Турцію.

Рим. 12. вересня. Часопись "Трибуна" доносить, що Греція позволила британській фльоті установити в воєнним порядку коло острова Лемнос [illegible] миль від Дарданелїв. Британська фльота [illegible] Туреччина [illegible] Дарданели. Вірять, що британська фльота тільки [illegible] французької [illegible].

Німцї відступають.

Німецька армія, що находила ся вже незадалеко Парижа, в послїдних кількох днях відступила далеко на північ під напором Французів і Англійців.

Як доносять телеграми з Парижа і Лондону, Німці від часу сего відвороту понесли великі страти в убитих і ранених рівнож мали стратити богато гармат і воєнного матеріялу.

Після послїдних донесень армія німецька находить ся вже тілько 40 миль від границь Німеччини, де під охороною сильних твердинь, заняли оборонне становище і хочуть виповести нову борбу злученим арміям Англійців і Французів.

Укріпляють Брукселю.

Телеграми з Антверпії доносять, що Німці, боючись нападу зі сторони бельгійського війска, укріпляють поспішно занято ними місто Брукселю і готовлять ся до завзятої оборони.

Сї самі телеграми доносять що німецькі війска опустили тепер богато передше занятих бельгійських і французьких місцевостий.

Що за причина такого поступовання німецьких військ ніхто не знає, хоч пенко собі ся толкують.

Акция німецьких війск держана є в великій тайні і через те ніхто не може напевно сказати, куди і почо посуває ся німецька армія.

500.000 Москалів у Франції?

Телеграми з Лондону доносять, що у Франції і Бельгії находить ся тепер 500.000 Москалів, яких перевезли сюди англійські кораблї з Архангельска на поміч Англійцям і Французам.

Як доносять часописи переважене сих Москалів началось ще 21 минувшого місяця, однак сю акцію тримано в великій тайні, аж до тепер коли узже московські війська осягнули місце свого призначення.

Цісар Вільгельм іде проти Москалів.

Париж доносить, що німецький цісар Вільгельм [illegible] свої війска на захід [illegible] французьким фронті [illegible], а сам хоче поїхати на [illegible] фронт, то є проти Москалів, де має обняти провід [illegible] армією.

НІМЦІ БЮТЬ МОСКАЛІВ В ПРУСАХ.

Німецькі війська в східних Прусах відносять над Москалями нову побіду за другою. Російські війська тікають назад в глубину Польщі, а за ними скорим маршом посувають ся Німці.

Загально сподїють ся, що німецька армія при помочи Австрийців забере в короткім часі Варшаву.

З ГАЛИЧИНИ.

Австрийська армія, яка була побита коло Львова спинилась над рікою Сяном коло твердинь Перемишля і Ярослава, а отримавши поміч німецьких війск, почала наступати на Москалів.

В сих то околицях триває саме тепер завзята борба між Австрийцями і Москалями.

Після донесень російських з Петрограду, Австрийці мали стратити в дотеперішних борбах 350.000 вояків в убитих, ранених і полонених.

Російський цар хоче обідати в Берліні.

Єслиб Москалям удало ся здобути галицькі твердині Перемишль і Ярослав, а опісля Краків, тоді Москалям стоїть отверта дорога до Берліна через Шлеск і Вроцлав.

На таку подорож з своїм військом до Берліна має дуже велику охоту російський цар, хотячи мабуть зїсти бодай один смачний обід в столиці Німеччини.

Чи се горяче бажанє російського царя сповнить ся, дуже сумніваємо ся, — бо і німецький цісар думав обідати в столиці Франції, Парижи, але якось не вдасть ся... Може скорше в Москві.

Десь поїхав.

Австрійський цісар, Франц Йосиф, якого англійські газети вже кількакратно раз уморили [illegible]

Серби бють дальше Австрийців.

Телеграми з Ніш, в Сербії доносять, що Серби [illegible] нову побіду за другою над Австрийцями і бють сих раз за разом.

Так, дурні [illegible] Австрийці що так всім дають ся бити...

Не добрі-ж [illegible] що то тільки так [illegible] бють, а не там [illegible] битви..., а "недобрі" Нїмці" говорять, що то Серби такі [illegible] на своїх полях бють...

Може й се правда, хто тут в Канаді може се знати...

Хотять обміняти ся плінниками.

Париж, 16. вересня. Після угоди правительств поюючі тепер держави хотять обміняти ся плінниками, яких до тепер забрали одні другим. Після сеї угоди кожда поюючих держав віддає ворожій собі державі, з котрою воює, тих вояків, яких підчас війни забрала в полон, а за се має отримати таку саму скількість полонених вояків ворожої держави.

Така виміна, як доносять телеграми, має наступити між Німеччиною, Англією, Францією і Росією.

І знов нас здурили.

Минувшого тижня донесли нам вісти, що австрійський Цісар Франц Йосиф — помер. Сего тижня надійшло заперечене поголоски і донесень, що цісар зовсім здоровий і пильно слїдить за війною та рухами своїх війск.

Дивні ті новости сьвіта.

СТріляли на свої кораблї.

Телеграми доносять, що німецька фльота на балтийськім морі через помилку, стріляли на свої власні кораблї, кілька з них затопивши. Сї самі телеграми заперечують вість, мов-би то на балтийськім мори відбулась морська битва між фльотами німецькою і російською.

Лондон. 15 вересня.

Генерал Френч називає британських жовнірів героями війни. Англійці ідуть в огонь з незвичайною бравурою. Коли Франція побідить то свою побіду завдячувати буде рішучо лицарській британійській армії.

Лондон. 10 вересня.

Битва продовжає ся, непріятель [illegible]. Ми похопили понад 500 Німців, богато поранили і забрали 20 армат.

Париж. 15 вересня.

Німці подались на схід від Парижа 60 — 70 миль.

Лондон. 15 вересня.

В місті [illegible] усї побіди, хочи і признають, що до цїлковитого знищення Німців треба ще 1.000.000 людий.

Стверджують відворот Німців на всіх точках. Найзавзятша борба кипїла над берегами ріки Марни і тут против 900.000 Німців боролося 1.500.000 жовнірів союзних армій.

Італія заховує дальше свою неутральність.

Старання Англії і Франції, щоби переконати Італію на свою сторону, не принесли бажаного успіху.

Туреччина позістає рівнож неутральною.

Турецький посол у Вашінгтоні заявив на підставі відомостий одержаних з Царгороду, що Туреччина позістане неутральною.

Лондон. 15 вересня.

Румунія, Болгарія і Греція підписали угоду, на основі якої виступлять спільно против Туреччини, коли-б ся відважила ся стати під теперішну пору поміч Німеччині й Австрії.

ВІЙНА З РУМУНІЄЮ І ІТАЛІЄЮ.

Чи справді зважить ся Румунія й Італія на війну з Австрією, сего нині сказати ще не можна, — фактом одначе є, що Росия старає ся обі згадані держави до такої війни намовити. Річ природна, що евент. підмога Румунії й Італії може переважити побіду на сторону Франції й Англії.

Послідна умова між союзниками.

Лондон. 5 вересня.

Англія, Франція і Росия підписали нині в Лондоні слідуючу умову:

"Підписані повновласники дотичних держав заявляють от сим слідуюче: Англійське, французьке і російське правительство зобовязують ся взаїмно підчас теперішної війни не заключати жадного мира окрема. Всі три держави годять ся на се, що коли би мало прийти до поставлення услівий мира, ніхто зі союзників не поставить таких услівий, без доволу і порозуміння з прочими двома союзниками.

"Щоби потвердити повищу умову, кладуть низше підписані власноручні підписи і свої печати.

"Писано в Лондоні, дня 5 вересня 1914 р.

Е. Грей (англ. міністер для загр. справ).

Павло Камбон (франц. посол в Англії).

Бенкенсодрф (рос. посол в Англії).

ПОТРЕБА ВІСТИЙ.

Щоби всі наші земляки в Канаді могли скорше порозуміти ся і одні про других знали прото пожаданим єсть, щоби зі всіх кінців широкої Канади охотники дописували до часописи. Писати треба коротко розумно та самі факта без власних коментарів: про поміч між народом, про ціну збіжа, худоби і інших фармерських продуктів, яку платять на вольній купні або штернах. Наша часопись буде радо такі новости поміщувати, а тим самим народ між собою може скорше і лучше порозуміватися.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ

В суботу, дня 26-го серпня "Просьв. Драм. Товариство ім. М. Заньковецької" відіграє представлене п. з. **"Батькова Казна"**, драму в 5-ох діях Івана Тобилевича.

Початок точно о год. 8.30 вечером.

Ціна тікетів: 50, 35, 25 і 15 центів.

Тікети продають ся в Редакції "Укр. Голосу", в "Руській Книгарні" і в Народній Канцелярії 841 Мейн ул., а вечером при касі.

Драма ся надто гарна і поучаюча, тому всіх Українців з Вінніпегу сердечно запрошуємо.

Комітет.

Мітінг в справі Воєнного фонду.

Горожане Вінніпегу заложили Патріотичне товариство в цїли збирання фондів для родин вояків, котрі війшли на війну, як також для нещасних голодуючих мешканців міста, котрі по причині війни і застою стратили роботу. Англійці мали вже кілька таких мітінгів на котрих зібрали кількакайцять тисяч долярів.

В прошлу неділю загосив [illegible] в малій церкві що [illegible] люде зійшлись на мітінг до школи где представителі від англійского комітету мали справу нам представити. На реля зійшлось много. Говорив бувший майор Ва... і алдерман Шор в англійській мові, і деякі бесїдники по нашому. Англійські бесїдники представляли справу дуже гарно. Они говорили про потребу нашого комітету, котрий міг би разом ділати в порозумінню з ними. Наш нарід яко найбіднїйший найбільше буде потребувати такої запомоги. Присутні згодились і вибрано комітет, котрий справу посуне дальше. Головою комітету есть о. Олиньчь парох при малій церкві.

Не обійшлось і без крикунів котрі пхали своїх чотири грейцарі і кирицили. Они всюда кричать, всюда рищькають і таких вже час напятнувати. Так час!

Беріть горожанські папери.

Коли як коль, але тепер кождий наш краян пізнає вартість горожанства Канади, коли тих, що єго єще не приняли виділяють всюда з роботи. Тих, що тут лише короткий час жалуємо, але тих бикіньщо вже в Канаді по 5 до 10 років і не здобулись приняти горожанства, не жалуємо і боронити не можемо. Хто не став єще горожанином Канади, а має до сего право, нехай сей час зголосить ся і присягне на папери.

Зголошуйтесь до

Theo. Stefanik
261 Fort St., Winnipeg, Man.